

Prof. Dr. Mustafa DURAL Prof. Dr. Tufan ÖĞÜZ
Prof. Dr. Mustafa Alper GÜMÜŞ

TÜRK ÖZEL HUKUKU
Cilt III
Aile Hukuku

Gözden Geçirilmiş Onbeşinci Bası

FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2020

Şubat 2020

ISBN: 978-975-368-

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

Baskı: Yılmaz Basım Yayıncılık ve Kağıt Ürünleri
Matbaacı Sertifika Numarası: 27185

YAYINLAYAN:

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad.
No: 57/A Vefa/İST.
Tel: (212) 527 07 18
Fax: (212) 519 20 71
www.filizkitabevi.com
Yayıncı Sertifika Numarası: 15544

15.BASIYA ÖNSÖZ

Son basısı yine bir yıl içerisinde tükenen Aile Hukuku Kitabı'nın bu basısında da, 7196 sayılı Kanun ile (RG.T.24.12.2019, S.30988) Türk Medeni Kanunu'nun vesayet hukuku hükümlerinde yapılan sınırlı değişiklikler başta olmak üzere son bir yıl içerisinde gerçekleşen aile hukukuna ilişkin mevzuat değişikliklerini, verilen yeni tarihli yargı kararlarını ve yayınlanan bilimsel çalışmaları metne işleyerek eserin güncelliğini korunmaya çalıştık.

Başta Oğuzhan ORUÇ ve Zeynep ORUÇ TATLI olmak üzere bütün Filiz Kitabevi mensuplarına, bu basıda da hızlı, ilgili ve özenli çalışmaları için bir kez daha teşekkür ederiz.

Ocak 2020, İstanbul

Prof. Dr. Tufan ÖĞÜZ

Prof. Dr. Mustafa Alper GÜMÜŞ

13. BASIYA ÖNSÖZ

Bu basıda da Aile Hukuku kitabı; mevzuattaki değişiklikler, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay kararları ile yeni bilimsel görüşler işlenerek güncel hale getirilmiştir. Kitabın güncellemesi, Prof. Dr. Mustafa Dural hocamızın hayattayken bize yansıttığı bakış açısına ve hukukçuluk anlayışına sadık kalınarak gerçekleştirilmiştir.

Filiz Kitabevi mensuplarına her zamanki özverili çalışmalarından ötürü ayrıca teşekkür ederiz.

Ocak 2018, İstanbul

Prof. Dr. Tufan ÖĞÜZ

Prof. Dr. Mustafa Alper GÜMÜŞ

12. BASIYA ÖNSÖZ

Türk Özel Hukuku serisinin üçüncü cildini oluşturan Aile Hukuku kitabının 12. Basısı, 2005 yılında yayınlanan ilk basısına Hocamız Prof. Dr. Mustafa Dural'ın yazdığı önsözün üzerinden on iki yıl geçtikten sonra ve ne acıdır ki 12.Basiya ait önsözde kendisinin imzası olmadan yayınlanmaktadır.

12. Bası, Hocamız Dural'ın vefatının ardından gerçekleşen ilk basıdır. Türk Özel Hukuku serisinin diğer kitapları gibi Aile Hukuku kitabı da Prof. Dr. Mustafa Dural'ın teşviki ile hayata geçirilmiş ve bugüne kadar ortak çalışmamızın ürünü olarak varlığını sürdürmüştür.

Bu basıda Hocamız Dural tarafından kaleme alınan konular da tarafımızca gözden geçirilmiş, ancak kitabın 12. basısının yapılmasındaki zaman kısıtlılığı sebebiyle, ilgili konulara şimdilik yeni doktrin ve yargı kararlarına nazaran ağırlıklı olarak mevzuattaki gelişmelerin işlenmesiyle yetinilmiştir. Diğer kitaplarda olduğu gibi, Aile Hukuku kitabında da metnin içeriğine kural olarak müdahale edilmemiş, Hocamız Dural'ın görüşleri ve üslûbunun korunmasına özen gösterilmiştir.

Kitabın yayınlanmasındaki katkıları için Araş. Gör. Fatih Duran'a ve Filiz Kitabevi mensupları Oğuzhan Oruç ve Zeynep Oruç Tatlı'ya teşekkür ederiz.

Ekim 2016, İstanbul

Prof. Dr. Tufan ÖĞÜZ

Prof. Dr. Mustafa Alper GÜMÜŞ

11. BASIYA ÖNSÖZ

Kısa zamanda tükenen 10. basının ardından gerçekleşen bu basıda, mevzuatdaki değişiklikler dikkate alınmış; ayrıca Anayasa Mahkemesi'nin bireysel başvuru kapsamında verdiği ilgili kararlara da işaret edilmiştir.

Düzeltilmeleri yapan araştırma görevlisi Esmâ Elif Şafak'a ve Filiz Kitabevi mensuplarına her zamanki özverili çalışmalarından ötürü teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Mustafa Dural

Prof. Dr. Tufan Öğüz

Prof. Dr. Mustafa Alper Gümüş

ÖNSÖZ

Türk Özel Hukuku Serisinin üçüncü kitabı olan Aile Hukuku'nun çıkması oldukça uzun bir süre sonra gerçekleşti. Bunun birinci sebebi, kitabın yazarlarının yürürlükten kalkmış olan Medenî Kanuna göre yazılmış kitabın bazı bölümlerini çıkartıp, bazı yerlerine eklemeler yapmak yerine (ki bu kitabın hem anlaşılmasını zorlaştırırdı hem de eski ve yeni düzenlemelerin alt alta bulunması okuyucuyu kuşkuya, çelişkiye düşürürdü) doğru olan, aile hukukunu yeni sisteme uygun olarak tamamen yeniden yazma yolunu seçmeleridir.

Gecikmenin ikinci sebebi, yazarların sadece kanun hükümlerini açıklayacak yerde yeni düzenlemelere eleştirel gözle bakmalarıdır. Ve, yeni düzenlemelerde eleştirilecek o kadar çok şey vardı ki...

Yazarların özür dilemelerini gerektiren bir husus da şudur: kitap bölüm bölüm baskıya verildiği için, bir bölümün basılmasının tamamlanmasından sonra çıkmış olan eserlere maalesef atıf yapılamamış olmasıdır. Tamamen teknik sebeplerden kaynaklanan bu durum için eser sahiplerinden özür dileriz.

Kitabın tashihleri Araş. Gör. Serkan Ergüne tarafından büyük bir titizlikle yapıldığı için ona şükran borçluyuz.

Teşekkürümüz ise, kitabın hazırlanmasını iki yıl sabırla bekleyen hiçbir değişikliğe itiraz etmeyen, başta İsmet Oruç beyefendi olmak üzere Filiz Kitapevi'nin tüm çalışanlarıdır.

*Prof. Dr. Mustafa DURAL
Şubat 2005, İstanbul*

GİRİŞ

I. AİLE HUKUKUNUN KONUSU.....	1
II. AİLE KAVRAMI.....	1
III. TOPLUMDA AİLENİN ÖNEMİ.....	2
IV. ANAYASA'DA AİLE HUKUKUNA İLİŞKİN ESASLAR	2
V. AİLE HUKUKUNUN ÖZELLİKLERİ	4
1. Genel olarak	4
a) İlişki tiplerinin sınırlı sayıda (numerus clausus) olması	4
b) Geniş ölçüde emredici kurallara dayanma	4
c) Çocukları ve zayıfları koruma.....	4
d) Devletin müdahalesi	5
e) Şekle bağlılık	5
f) Hâkimin takdir yetkisi	5
2. Aile hukuku ilişkileri ve aile hukuku haklarının özelliği.....	5
a) Aile Hukuku ilişkileri	5
b) Aile hukuku hakları	6
c) Bozucu yenilik doğuran aile haklarının kullanılmasının özelliği	6
d) Aile hukuku taleplerinin özelliği	6
VI. TÜRK AİLE HUKUKUNUN DEVRİMCİ KARAKTERİ.....	7
VII. MEDENÎ KANUNUN AİLE HUKUKU SİSTEMATİĞİNE GENEL BAKIŞ	9

BİRİNCİ KISIM

EVLİLİK

Birinci Bölüm

Evlilik Birliğinin Oluşması

Birinci Ayrım

NİŞANLILIK

§ 1. TERİM VE KAVRAM	13
§ 2. NİŞANLILIĞIN MEYDANA GELMESİ: NİŞANLANMA	13
I. NİŞANLANMANIN HUKUKİ NİTELİĞİ.....	13
1. Önsözleşme görüşü.....	13
2. Karar görüşü.....	14
3. Sözleşme görüşü.....	14
II. NİŞANLANMANIN KURUCU UNSURLARI	15
1. Karşılıklı evlenme vaadi.....	16
2. Vaad edenlerin farklı cinsiyette olması	17
III. NİŞANLANMANIN GEÇERLİLİK ŞARTLARI VE HÜKÜMSÜZLÜĞÜ	18
1. Nişanlanma ehliyetinin kanunda özel olarak düzenlenmemiş olması.....	18
2. Nişanlanmanın, emredici hukuk kurallarına, ahlâk ve âdaba aykırı olmaması ve evlenmenin imkânsız olmaması	20

3. Muvazaalı (danışıklı) nişanlanmalar.....	22
4. İrade beyanındaki sakatlıklar.....	22
IV. NİŞANLANMANIN ŞARTA YA DA SÜREYE BAĞLANMASI.....	23
1. Şart.....	23
2. Zaman.....	24
§ 3. NİŞANLILIĞIN HÜKÜMLERİ.....	25
I. VAADE UYGUN DAVRANMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ.....	25
1. Evlenmeyi gerçekleştirme yükümlülüğü.....	25
2. Sadakat yükümlülüğü.....	26
3. Nişanlının Medenî Kanun anlamında yakın sayılması.....	27
4. Destekten yoksun kalma tazminatı ve manevî tazminat isteyebilme.....	27
5. Tanıklıktan ve hâkimlikten kaçınma hakkı.....	27
§ 4. NİŞANLILIĞIN SONA ERMESİ.....	28
I. SONA ERME HALLERİ.....	28
1. Evlenme.....	28
a) Nişanlıların birbirleriyle evlenmesi.....	28
b) Nişanlılardan birinin bir üçüncü kişi ile evlenmesi.....	28
2. Tarafların anlaşması.....	28
3. Bozucu şartın gerçekleşmesi.....	28
4. Evlenmenin imkânsızlaşması (özellikle ölüm).....	29
5. Kesin bir evlenme engelini meydana gelmesi.....	29
6. Nişanı bozma (bir taraflı sona erdirmeye, nişanlanmadan dönme).....	30
a) Kavram.....	30
b) Nişanı bozmada haklı sebep.....	31
aa) Haklı sebep kavramı.....	31
bb) Haklı sebep örnekleri.....	31
cc) Hâkimin takdir yetkisi.....	32
c) Haksız nişan bozma.....	32
II. NİŞANIN SONA ERMESİNİN SONUÇLARI.....	33
A. GENEL OLARAK.....	33
B. MADDÎ TAZMİNAT.....	33
1. Nişanlıların tazminat isteme hakkı.....	34
a) Şartları.....	34
b) Tazmin edilecek zarar ve masraflar.....	35
c) Tazminat davası.....	36
2. Üçüncü kişilerin tazminat isteme hakkı.....	37
C. MANEVÎ TAZMİNAT.....	38
1. Genel olarak.....	38
2. Manevî tazminat istemenin şartları.....	39
a) Nişanlılık, bozma ile sona erdirilmiş olmalıdır.....	39
b) Tazminat isteyen nişanlının kişilik hakkı bir zarara uğramış olmalıdır.....	39
c) Davalının kusurlu olması.....	40
3. Manevî tazminatın tayini.....	40
a) Dava hakkı.....	40
b) Davalı.....	41

c) Tazminat	41
d) Manevî tazminat isteminin mirasçılar tarafından ileri sürülmesi ve hayatta devri	41
D. HEDİYELERİN GERİ VERİLMESİ	42
1. Genel olarak	42
2. Hediye kavramı	42
3. Hediyelerin geri verilmesini istemenin şartları	43
a) Hediye nişanlılık dolayısıyla verilmiş olmalıdır	43
b) Geri istenecek hediye alışımlışın (mutad) dışında olması	44
c) Nişanlılık, evlenme dışında bir sebeple sona ermiş olmalıdır	44
d) Geri vermeyi isteme hakkına, nişanlılar, ana ve babaları ya da ana baba gibi hareket eden kimseler sahiptirler	44
4. Geri verme talebinin niteliği ve kapsamı	45
E. NİŞANIN SONA ERMESİNDEN DOĞAN TALEPLERİN ZAMANAŞIMI46	

İkinci Ayırım EVLENME

§ 5. EVLENMENİN HUKUKÎ NİTELİĞİ	47
§ 6. EVLENMENİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ İÇİN ARANAN ŞARTLAR	48
I. EVLENME EHLİYETİ	49
A. EVLENME YAŞI	49
1. Olağan evlenme yaşı	49
2. Olağanüstü (istisnai) evlenme yaşı	50
a) Evlenmesine izin verilecek kadın ya da erkek onaltı yaşını doldurmuş olmalıdır	51
b) Olağanüstü bir durumun ve pek önemli bir sebebin bulunması	51
c) Karardan önce mümkünse yasal temsilcinin dinlenmesi	51
d) Görevli ve yetkili mahkeme	52
B. AYIRT ETME GÜCÜ	52
C. KİŞİLERİN EVLENME EHLİYETİ YÖNÜNDEN AYIRIMI	53
1. Evlenmeye tam ehliyetliler	53
2. Evlenmeye tam ehliyetsizler	54
3. Evlenmeye sınırlı ehliyetsizler	54
II. EVLENME ENGELLERİ	56
A. KESİN EVLENME ENGELLERİ	57
1. Hısımlık	57
a) Kan hısımlığı	57
b) Kayın hısımlığı	58
c) Evlâtlık ilişkisi	58
2. Önceki evlilik	59
3. Akıl hastalığı	60
B. KESİN OLMAYAN EVLENME ENGELLERİ	60
1. Bekleme süresi	61
2. Bazı bulaşıcı hastalıklar	62
III. EVLENMENİN ŞEKİL ŞARTLARI	62

A. GENEL OLARAK	62
B. EVLENME TÖRENİNDEN ÖNCEKİ ŞEKİL ŞARTLARI	63
1. Başvuru ve başvurunun yapılacağı yer	63
2. Başvurunun incelenmesi ve itiraz	66
a) İnceleme ve talebin reddi	66
b) Redde itiraz	66
3. Evlenmeye izin belgesi	68
C. EVLENME TÖRENİ SIRASINDAKİ ŞEKİL ŞARTLARI	68
D. EVLENME TÖRENİNDEN SONRAKİ ŞEKİL ŞARTLARI	70
1. Aile (evlenme) cüzdanının verilmesi	70
2. Evlenmenin nüfus idaresine bildirilmesi ve aile kütüğüne tescil	70
3. Savcılığa bildirme	71
4. Özel olarak dini evlenme	71
E. EVLENMENİN ŞEKİL ŞARTLARINA UYULMAMASININ SONUÇLARI	71
§ 7. EVLENMENİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ	71
I. EVLENMENİN YOKLUĞU	72
1. Evlenmenin yokluğu halleri	72
a) Evlenmenin ayrı cinsten kişiler arasında yapılmamış olması	72
b) Evlenmenin, evlendirme memuru önünde yapılmamış olması	77
c) İki tarafın evlendirme memuru önünde hazır olmamaları	78
2. Evlenmenin yokluğunun sonuçları	79
3. Evlendirme memuru önünde yapılmayan evlenmelerin idari yolla geçerli hale getirilmesi	79
II. EVLENMENİN BUTLANI	80
A. GENEL OLARAK	80
B. MUTLAK BUTLAN	81
1. Genel olarak	81
2. Mutlak butlan halleri	84
a) Eşlerden birinin evlenme sırasında evli olması (MK 145 b.1)	84
b) Eşlerden birinin evlenme sırasında sürekli olarak ayırt etme gücünden yoksun olması (MK 145 b. 2)	85
c) Akıl hastalığı (MK 145 b. 3)	86
d) Eşler arasında evlenmeye engel olacak derecede hısımlığın bulunması (MK 145 b.4)	87
C. NİSBÎ BUTLAN	87
1. Genel olarak	87
2. Nisbî butlan halleri	87
a) Ayırt etme gücünden geçici yoksunluk (MK 148)	87
b) İrade sakatlıkları (MK 149 vd.)	88
aa) Yanılma	88
aaa) Evlenmenin niteliğinde yanılma	88
bbb) Eşin kişiliğinde (şahsında) yanılma	88
ccc) Diğer eşin önemli bir niteliğinde yanılma	89
bb) Aldatma	89
aaa) Namus ve onur hakkında aldatma	90

bbb) Tehlikeli bir hastalığın gizlenmesi	91
ccc) Korkutma.....	92
c) Yasal temsilcinin izninin bulunmaması (MK 153)	93
D. BUTLAN DAVALARI.....	93
1. Davaların hukukî niteliği.....	93
2. Davaların tarafları	93
a) Mutlak butlan davasının tarafları	93
aa) Davacı.....	93
bb) Davalı.....	93
cc) Dava hakkının sınırlandırılması ve kalkması	94
b) Nisbî butlan davasının tarafları.....	95
aa) Davacı.....	95
bb) Davalı.....	96
cc) Dava hakkının sona ermesi	96
aaa) Eşlerin dava hakkının sona ermesi.....	96
bbb) Yasal temsilcinin dava hakkının sona ermesi.....	97
E. HER İKİ BUTLAN DAVASINDA YARGILAMA USULÜ	97
1. Yetkili ve görevli mahkeme	97
2. Yargılama usulü	98
F. BUTLAN DAVASININ SONUÇLARI.....	98
1. Genel sonuçlar.....	98
2. Çocuklar yönünden sonuçlar	98
3. Eşler yönünden sonuçlar	98
III. EVLENMENİN BUTLANINI GEREKTİRMEYEN EKSİKLİKLER	101
1. Kadının bekleme süresinin bitiminden önce evlenmesi	102
2. Bazı şekil kurallarına uymama	102
3. Bazı bulaşıcı hastalıklar	102

İkinci Bölüm

Evliliğin Sona Ermesi ve Özel Olarak Boşanma

§ 8. ÖLÜM VE GAIPLİK	104
1. Ölüm.....	104
2. Gaiplik	104
3. Cinsiyet değişikliği	104
§ 9. BOŞANMA.....	104
§ 10. BOŞANMA SEBEPLERİ.....	105
I. BOŞANMANIN ÖZEL SEBEPLERİ	105
A. ZİNA	105
1. Kavram ve zinanın ispatı.....	105
2. Dava hakkının düşmesi	108
a) Hak düşürücü sürenin geçmesi	108
b) Af.....	109
B. HAYATA KAST, PEK KÖTÜ MUAMELE YA DA ONUR KIRICI DAVRANIŞ.....	109

1. Kavram.....	109
a) Hayata kast	109
b) Pek fena muamele.....	110
c) Onur kırıcı davranış	111
2. Dava hakkının düşmesi	111
C. KÜÇÜK DÜŞÜRÜCÜ SUÇ İŞLEME VE HAYSIYETSİZ HAYAT SÜRME.....	111
1. Kavram.....	111
a) Küçük düşürücü suç işleme	111
b) Haysiyetsiz hayat sürme	112
2. Her iki durumun da diğer eş için birlikte yaşamayı ondan beklenemez hale getirmesi.....	112
3. Davanın süreye bağlı olmaması	112
D. TERK.....	113
1. Kavram	113
2. Terkin şartları.....	113
a) Eşlerden birinin ortak konutu (ortak hayatı) terk etmesi	113
aa) Ortak konutu terk, evlilik birliğinin kendisine yüklediği görevleri (yükümlülükleri) yerine getirmemek amacıyla olmalıdır.....	113
bb) Terk için haklı sebebin sonradan ortadan kalkması ve buna rağmen eşin ortak konuta dönmemesi	114
cc) Diğer eşi ortak konutu terke zorlama ya da haklı bir sebep olmadan onun ortak konuta dönmesini engelleme	114
b) Terkin en az altı ay sürmüş olması	114
c) Terk eden eşe hâkim tarafından ihtarda bulunulması ve eşin buna rağmen dönmemesi.....	115
E. AKIL HASTALIĞI	117
1. Şartları.....	117
a) Akıl hastalığının evlilik sırasında var olması.....	117
b) İyileşmeyeceğinin resmi sağlık raporuyla tespit edilmiş olması	117
c) Akıl hastalığı sebebiyle diğer eş için ortak hayatın çekilmez hale gelmesi	117
2. Dava hakkının süreye tabi olmaması.....	117
II. BOŞANMANIN GENEL SEBEPLERİ	117
A. EVLİLİK BİRLİĞİNİN TEMELİNDEN SARSILMASI.....	118
1. Genel olarak	118
2. Şartları.....	119
a) Evlilik birliğinin temelinden sarsılmış olması	119
b) Evlilik birliğinin temelinden sarsılması en az eşlerden biri için ortak hayatı sürdürmesi beklenemeyecek derecede olmalıdır.....	119
c) Davalının, davacının daha kusurlu olduğu itirazını ileri sürmemiş ya da ileri sürülen itiraz kabul edilmemiş olmalıdır	121
B. EŞLERİN BOŞANMA HUSUSUNDA ANLAŞMALARI.....	122
1. Genel olarak	122
2. Anlaşmalı boşanmaya karar verilebilmesinin şartları.....	123
a) Evlilik en az bir yıl sürmüş olmalıdır.....	123
b) Boşanmak için eşler, ya birlikte mahkemeye başvurmalı ya da bir eş, diğerinin açtığı boşanma davasını kabul etmelidir	123

c) Hâkimin tarafları bizzat dinlemesi	124
d) Tarafların yapmış oldukları anlaşmanın hâkim tarafından uygun bulunması	124
C. ORTAK HAYATIN KURULAMAMASI YA DA FİİLÎ AYRILIK	125
1. Genel olarak	126
2. Şartlar	126
a) Daha önce herhangi bir boşanma sebebine dayanılarak açılan davanın reddedilmiş olması	126
b) Boşanma talebinin reddi kararının üzerinden üç yıl geçmiş ve bu süre içinde her ne sebeple olursa olsun ortak hayat kurulmamış olmalıdır ..	126
c) Eşlerden birinin boşanma davası açmış olması	127
§ 11. BOŞANMA DAVASI HAKKINDA GENEL BİLGİLER	128
I. DAVANIN KONUSU	128
II. YETKİLİ VE GÖREVLİ MAHKEME	129
1. Yetkili mahkeme	129
2. Görevli mahkeme	129
III. TARAFLAR VE DAVA EHLİYETİ	130
§ 12. BOŞANMA VE AYRILIK DAVASINDA UYGULANACAK USUL VE ALINACAK ÖNLEMLER	132
I. GENEL OLARAK	132
II. USUL KURALLARI	133
III. DAVA SIRASINDA ALINACAK ÖNLEMLER	134
1. Eşlerin barınması ve geçimi için alınacak önlemler	135
2. Eşler arasındaki malî ilişkilere yönelik önlemler	136
3. Çocuklara ilişkin alınacak önlemler	136
§ 13. DAVA SONUNDA VERİLECEK KARAR: BOŞANMA YA DA AYRILIK	136
I. GENEL OLARAK	136
II. AYRILIK KARARI VE SONUÇLARI	137
1. Ayrılık kararı	137
2. Ayrılık kararının sonuçları	137
3. Ayrılık süresinin sonunda tarafların durumu	139
III. BOŞANMA KARARI VE SONUÇLARI	140
A. Boşanma kararı	140
B. Boşanma kararının sonuçları	140
1. Boşanma kararının eşler yönünden sonuçları	140
a) Evlilik birliğinden sona ermesi ve eşlerin yeniden evlenebilmeleri	140
b) Mal rejiminin tasfiyesi	140
c) Evlenmeyle kazanılan kişisel durumun korunması ya da değişmesi	141
d) Eşlerin birbirlerine karşı miras hukukundan doğan haklarının sona ermesi	142
e) Zamanaşımının işlemeye başlaması	144
2. Boşanma kararının çocuklar yönünden sonuçları	144
a) Velâyet	144
b) Çocukla kişisel ilişki kurulması	146

aa) Çocukla, kendisine velâyet verilmemiş olan ana ya da baba arasındaki kişisel ilişkinin düzenlenmesi	147
bb) Çocukla üçüncü kişiler arasında ilişki kurulmasının düzenlenmesi	148
c) Çocuğa iştirak (bakım) nafakası bağlanması	149
d) Boşanma sonrası evlilik birliği içerisinde doğmuş ortak küçük çocuğun soyadı	150
3. Boşanmanın mali sonuçları	151
a) Maddî tazminat	152
aa) Maddî tazminat isteyen eşin boşanmada hiç kusurunun bulunmaması ya da kusurunun daha az olması	152
bb) Davalı tarafın kusurlu olması	153
cc) Davacının mevcut ya da beklenen bir menfaatinin zedelenmesi	153
dd) Maddî tazminatın miktarı	153
b) Manevî tazminat	154
aa) Davalının kusurlu olması	154
bb) Davacının kişilik hakkının zedelenmesi (ihlâl edilmesi)	155
cc) Manevî tazminatın şekli ve miktarının belirlenmesi	155
c) Yoksulluk nafakası	155
aa) Taraflardan birinin talepte bulunması	156
bb) Talep eden eşin kusursuz ya da daha az kusurlu olması	156
cc) Nafaka isteyen eşin, yoksulluğa düşmesi	156
dd) Takdir edilecek nafakanın, bunu ödeyecek olan eşin malî gücü ile orantılı olması	157
ee) Nafaka davasında görevli ve yetkili mahkeme	157
ff) Nafakanın süresi	158
d) Maddî tazminat ve yoksulluk nafakasının ödeniş biçimi	159
e) Nafaka ve tazminatın değiştirilmesi	160
f) Nafaka ya da maddî tazminatın sona ermesi	160
g) Zamanaşımı	162

İKİNCİ KISIM

EVLİLİĞİN GENEL HÜKÜMLERİ

§ 14. EVLİLİK BİRLİĞİNİN ORGANİZASYONU	163
I. GENEL OLARAK	163
II. EVLİLİK BİRLİĞİNDE EŞLERİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	163
1. Genel Olarak	163
2. Evlilik Birliği ve Birliğin Ortak Yönetimi	163
3. Evlilik Birliğinin Doğrudan Hukuksal Sonuçları ile Eşlere Yüklediği Hak ve Yükümler	164
a. Evlilik birliğine dayalı kişilik haklarının korunması yükümü	164
b. Evlilik birliğinin mutluluğunu elbirliği ile sağlama yükümü	166
c. Eşlerin çocuklarına birlikte özen gösterme yükümü	166
d. Eşlerin sadakat yükümü	166
e. Eşlerin yardım yükümü	166
f. Eşlerin bilgi verme yükümü	166
III. KARININ SOYADI	167
IV. EVLİLİK KONUTU	168
V. VATANDAŞLIK	168

VI. EŞLERİN EVLİLİK BİRLİĞİNİN GİDERLERİNE KATILMASI	169
1. Genel Olarak.....	169
2. Birlik Giderleri Kavramı	169
3. Haciz ve Devredilebilirlik	170
4. Zamanaşımı	171
5. Sona erme	171
VII. EŞLERİN MESLEK VE İŞİ	171
VIII. EŞLERİN HUKUKSAL İŞLEMLERİ.....	172
1. Kural	172
2. Kefalet Sözleşmesinde Eşin Rızası	172
3. Aile Konutu Üzerindeki Tasarruflar.....	174
a. Genel olarak.....	174
b. Aile konutu kavramı, MK 194'ün zamansal ve işlemsel sınırları	175
c. MK 194'de yer alan sınırlamanın hukuki niteliği	178
d. Diğer eşin izni ve iznin verilmemesinin sonuçları	179
e. Hâkimin hak sahibi eşi tek başına işlem yapmaya yetkili kılması.....	180
f. Geçersizliğin iyiniyetli üçüncü kişilere etkisi ve aile konutunun şerhi ..	180
IX. EVLİLİK BİRLİĞİNİN TEMSİLİ.....	183
1. Yasal Düzenleme	183
2. Hukuksal Nitelik	183
3. Ehliyet.....	184
4. Aile(nin Ortak) İhtiyaçları Kavramı	184
5. Evlilik Birliğinin Temsili Türleri	184
a. Olağan temsil yetkisi.....	184
b. Olağanüstü temsil yetkisi	185
aa. Genel olarak.....	185
bb. Eşlerin diğer aile ihtiyaçları için evlilik birliğini tek başına temsili	185
c. Sorumluluk.....	186
§ 15. EVLİLİK BİRLİĞİNİN KORUNMASI	187
I. GENEL OLARAK	187
II. EVLİLİK BİRLİĞİNİ KORUYUCU TEDBİRLERİ ALMAYA YETKİLİ VE GÖREVLİ OLAN MAHKEME	187
III. MK 195'e DAYALI GENEL KORUMA.....	188
1. Genel Olarak	188
2. Şartları.....	189
a. Eşlerin (birlikte veya tek başına) talebi	189
b. Evlilik birliğinden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi	189
c. Evlilik birliğine ilişkin önemli bir konuda eşlerin uyumsuzluğa düşmesi	189
3. Tedbir Türleri.....	189
4. Diğer Tedbirlere Başvuru.....	190
IV. EŞLERİN EVLİLİK BİRLİĞİ GİDERLERİNE İLİŞKİN PARASAL KATKISININ BELİRLENMESİ	190
V. ORTAK YAŞAMA ARA VERİLMESİ	191
1. Genel Olarak	191
2. Şartları.....	191

a. Genel olarak	191
b. Kişiliğin tehlikeye düşmesi.....	192
c. Ekonomik güvenliğin tehlikeye düşmesi.....	192
d. Evliliğin huzurunun tehlikeye düşmesi	192
3. Ortak Yaşama Verilen Aranın Süresi	192
4. Ayrı Yaşamın Sonuçları ve Alınacak Tedbirler.....	192
a. Genel olarak	192
b. Eşlerin yapacakları parasal katkıya ilişkin tedbirler.....	193
c. Konut ve ev eşyasından yararlanmaya ilişkin tedbirler	193
d. Eşlerin mallarının yöntemine ilişkin tedbirler.....	194
e. Ergin olmayan çocuğa ilişkin tedbirler.....	194
5. Haklı Bir Sebep Olmaksızın Ayrı Yaşama ve Ortak Yaşamın Olanaksızlığı.....	194
VI. BORÇLULARA YÖNELİK ÖNLEMLER.....	195
1. Genel Olarak	195
2. Hukuksal Nitelik	195
3. Şartları.....	195
a. Maddî şart	195
b. Şekli şart	195
4. Talimatın konusu.....	196
5. Talimatın Kapsamının Tayini.....	196
6. Tedbirin Sonuçları.....	196
VII. EVLİLİK BİRLİĞİNİ KORUYUCU ÖNLEM OLARAK EŞİN BELİRLİ BİR MALVARLIĞI DEĞERİ ÜZERİNDEKİ TASARRUF YETKİSİNİN SINIRLANMASI	196
1. Genel Olarak	196
2. MK 199'un Uygulama Şartları.....	197
3. Sınırlamanın Konusu.....	197
4. Sınırlamanın Hukuksal Niteliği.....	198
5. Sınırlamanın Hukuksal Sonuçları.....	198
6. Ek Koruma Önlemleri ve Şerh Olanağı.....	199
VIII. EŞLERİN TEMSİL YETKİSİNİN TAMAMEN VEYA KISMEN KALDIRILMASI.....	200
1. Genel Olarak	200
2. Şartları.....	200
a. Temsil yetkisinin "açık" aşımı	200
b. Temsil yetkisini kullanmada yetersizlik.....	201
3. Eşin Temsil Yetkisinin Kaldırıldığı Üçüncü Kişilere Duyurulması	201
4. Eşin Temsil Yetkisinin Tamamen veya Kısmen Kaldırılmasının Sonuçları	201
5. Temsil Yetkisinin Geri Verilmesi	201
IX. TEDBİRLERİN ALINMASINI GEREKTİREN ŞARTLARDA DEĞİŞİKLİKLER.....	202
1. Tedbirlerin Değişen Şartlara Uyarlanması İlkesi.....	202
2. Şartları.....	202
a. Maddî şart	202
b. Şekli şart	202

3. Değişiklik Kararının Konusu ve Sonuçları.....	203
X. 6284 SAYILI AİLENİN KORUNMASI VE KADINA KARŞI ŞİDDETİN ÖNLENMESİNE DAİR KANUN'UN ÖNGÖRDÜĞÜ TEDBİRLER	203

ÜÇÜNCÜ KISIM

EVLİLİK BİRLİĞİNDE MAL REJİMLERİ

§ 16. MAL REJİMİ HUKUKUNUN GENEL HÜKÜMLERİ	207
I. GENEL OLARAK	207
II. MAL REJİMİ TÜRLERİ	207
1. Yasal Mal Rejimi-Sözleşmesel Mal Rejimi	207
2. Olağan Mal Rejimi-Olağanüstü Mal Rejimi	208
III. MAL REJİMİ SÖZLEŞMESİ	208
1. Genel Olarak	208
2. Şartları.....	208
a. Kurucu olgu: Tarafların Anlaşması	208
b. Geçerlilik Şartları.....	209
aa. Ehliyet.....	209
bb. Şekil.....	209
c. Hüküm ve Sonuçları.....	209
3. Mal Rejimi Sözleşmesinin Sona Ermesi	210
IV. OLAĞANÜSTÜ MAL REJİMİ	210
1. Genel Olarak	210
2. Talep Üzerine Hâkim Kararıyla Olağanüstü Mal Rejimine Geçiş.....	210
a. MK 197/II uyarınca olağanüstü mal rejimine geçiş	210
b. Haklı bir sebebe dayalı olarak olağanüstü mal rejimine geçiş	211
aa. Eşlerden birisinin talebi	211
bb. Haklı bir sebebin varlığı	211
aaa. Genel olarak	211
bbb. Kanunda öngörülen örnekler	211
cc. Yetkili ve görevli mahkeme	212
c. MK 210 uyarınca olağanüstü mal rejimine geçiş	212
3. Talep Olmaksızın Kanun Gereği Olağanüstü Mal Rejimine Geçiş	213
4. Olağanüstü Mal Rejiminin Sona Ermesi	213
a. Genel olarak	213
b. Anlaşmaya dayalı sonra erme	213
c. Eşlerden birisinin talebi üzerine sona erme.....	213
V. MAL REJİMİNİN TASFİYESİNDE YETKİLİ ve GÖREVLİ OLAN MAHKEME.....	213
1. Kural	213
2. Mal Rejiminin Tasfiyesinde Yetkili ve Görevli Olan Mahkeme	214
VI. ALACAKLILARIN KORUNMASI	214
VII. EŞLERİN MALVARLIKLARININ YÖNETİMİ.....	214
VIII. ENVANTER YAPILMASI	215
IX. EŞLER ARASINDAKİ BORÇLAR VE BORÇ ERTELEMESİ	215

§ 17. YASAL MAL REJİMİ OLARAK EDİNİLMİŞ MALLARA KATILMA REJİMİ	216
I. GENEL OLARAK	216
II. EDİNİLMİŞ MALLARA KATILMA REJİMİNDE HAK SAHİPLİĞİ İLİŞKİSİ.....	216
1. Yasal Düzenleme	216
2. Eşlerin Kanunî Edinilmiş Malları.....	217
a. Genel olarak	217
b. “Mal Rejimi Süresince Edinme” ve “Karşılık” kavramları	217
c. Edinilmiş mallara ilişkin yasal örnekler	218
aa. Eşlerin çalışmasının (emeğinin) karşılığı olan edinimler	218
bb. Sosyal güvenlik veya sosyal yardım kurum ve kuruluşlarının veya personele yardım amacı ile kurulan sandık ve benzerlerinin yaptığı ödemeler.....	218
cc. Çalışma gücünün kaybı nedeniyle ödenen tazminatlar	218
dd. Kişisel malların gelirleri	218
ee. Edinilmiş malların yerine geçen (ikame) değerler	219
d. Diğer edinilmiş mallar	219
3. Eşlerin Kanunî Kişisel Malları	219
a. Genel olarak	219
b. Kişisel mallara ilişkin yasal örnekler	220
aa. Eşlerden birinin yalnız kişisel kullanımına yarayan eşya.....	220
bb. Mal rejiminin başlangıcında eşlerden birine ait bulunan veya bir eşin sonradan miras yoluyla ya da herhangi bir şekilde karşılıksız kazanma yoluyla elde ettiği malvarlığı değerleri.....	220
cc. Manevî tazminat alacakları	220
dd. Kişisel mallar yerine geçen değerler.....	221
4. Sözleşmesel Kişisel veya Edinilmiş Mallar.....	221
III. İSPAT.....	222
IV. YÖNETİM, YARARLANMA ve TASARRUF.....	223
1. Kural	223
2. Paylı Mülkiyet Payı Üzerinde Tasarruf.....	223
V. ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE KARŞI SORUMLULUK	224
VI. SONA ERME ve TASFİYE.....	224
1. Sona Erme	224
2. Tasfiye.....	225
a. Tasfiye Anlaşması ve Tasfiye Davası	225
b. Malların Geri Verilmesi, Eşlerin Paylı Mülkiyetindeki Bir Malın Eşlerden Birisine Tahsisi ve Borçlara İlişkin Eşlerarası Düzenlemeler	228
aa. Malların Geri Verilmesi	228
bb. Eşlerin Paylı Mülkiyetindeki Bir Malın Eşlerden Birisine Tahsisi	228
aaa. Genel Olarak	228
bbb. Hukuksal Nitelik	228
ccc. Şartları.....	229
cc. Borçlara İlişkin Eşlerarası Düzenlemeler	229
c. Malvarlığı Kesimlerinin Birbirinden Ayrılması	230
d. Değer artış payı alacağı.....	230

aa. Genel olarak.....	230
bb. Şartları	231
aaa. Diğer eşe ait bir malvarlığı unsuruna yönelik katkı	231
bbb. Bağışlama kastı ve karşı edimin olmaması.....	232
ccc. Mal rejiminin tasfiyesi anında bir değer artışının varlığı	232
ddd. Mal rejiminin tasfiyesinin talep edilmesi	233
cc. Değer artış payı alacağının hesaplanması	233
aaa. Değer artışının hesaplanması.....	233
bbb. Değer artış payının hesaplanması.....	234
ccc. Değer artış payı alacağının hesaplanması	234
dd. Değer artış payı alacağının artık değer (ve dolayısıyla katılma alacağının) hesabına etkisi.....	236
ee. Muacceliyet.....	237
ff. Zamanından önce geri ödeme üzerine eşlerin anlaşması.....	237
gg. Eşlerin değer artış payı üzerindeki tasarrufları	238
e. Denkleştirme alacağı.....	238
aa. Genel olarak.....	238
bb. Eşlerin borçlarının malvarlığı kesimlerindeki konumu.....	238
aaa. Genel olarak.....	238
bbb. Borçların edinilmiş malları yüklemesi karinesi	239
cc. Denkleştirme alacağının türleri	239
f. Eklenecek değerler	240
aa. Genel olarak	240
bb. Eklenecek ivazsız kazandırmaların kapsamı ve sınırı	241
g. Değer tespiti (değerleme).....	242
h. Değerleme zamanı	243
i. Katılma alacağı ve hesaplanması.....	243
aa. Genel olarak.....	243
bb. Artık değer ve hesaplanması.....	243
cc. Artık değere yasal katılım (artık değer alacağı) ve katılma alacağı.	244
dd. Artık Değere Sözleşmesel Katılma.....	245
aaa. Mal Rejiminin Ölümle Sona Ermesi Halinde.....	245
bbb. Mal Rejiminin Ölüm Dışında Bir Sebep ile Sona Ermesi Halinde	246
ee. Katılma alacağı için muacceliyet anı ve temerrüt	246
ff. Zamanaşımı	247
gg. Katılma alacağının hukuksal niteliği, ödenmesi ve hâkim kararıyla azaltılması ve ortadan kaldırılması	247
hh. Katılma alacağının ifasının ertelenmesi	248
ii. Faiz ödeme ve teminat gösterme yükümü	248
jj. Katılma Alacağının Miras Paylaşımına Etkisi.....	249
kk. Katılma Alacağından Feragat	249
j. Aile konutu ve ev eşyası üzerinde sağ kalan eşin talep hakkı.....	249
aa. Genel olarak.....	249
bb. Hayatta olan eşin talebi ve hukukî niteliği.....	250
cc. Şartları	250
dd. Talebin konusu	252
ee. Talebin süresi.....	252
k. Üçüncü kişilere karşı dava hakkı	252

aa. Yasal düzenleme ve Miras Hukukuna İlişkin Tenkis Davası ile İlişkisi.....	252
bb. Şartları	253
cc. Davanın Tarafları	253
dd. Tenkis Hükümünün Hukuksal Niteliği	254
ee. Talebin süresi	254
ff. MK 560 vd.nın kıyasen uygulanması.....	254
§ 18. SEÇİMLİK MAL REJİMLERİ	254
I. MAL AYIRILIĞI	254
1. Genel olarak	254
2. Mal Ayrılığında Yönetim Yararlanma ve Tasarruf	255
3. İspat.....	255
4. Borçlardan Sorumluluk	255
5. Paylı Mülkiyet Konusu Eşyanın Eşlerden Birisine Özgülenmesi.....	255
6. Mal Ayrılığı Rejiminde Eşlerin Birbirlerinin Malvarlığı Unsurlarına Katkıları	255
II. PAYLAŞMALI MAL AYIRILIĞI	256
1. Genel olarak	256
2. Paylaşmalı Mal Ayrılığında Mal Rejiminin Sona Ermesi	256
3. Aileye Özgülenen Mallar	257
4. Katkıdan Doğan Alacak	257
5. Paylaştırmaya Aykırı Davranışlar	257
6. Paylaşma İsteminin Reddi	258
7. Paylaştırma Yöntemi	258
8. Evliliğin İptali veya Boşanma ya da Ölüm Halinde Aile Konutu ve Ev Eşyasının Hukuksal Durumu	258
III. MAL ORTAKLIĞI	259
1. Genel Olarak	259
2. Türleri	259
3. Genel Mal Ortaklığı	260
a. Malvarlığı yapısı	260
b. Kişisel mallara ve ortaklık mallarına giren malvarlığı değerleri	260
aa. Kişisel mallar	260
bb. Ortaklık malları	260
c. İspat.....	261
d. Yönetim ve tasarruf	261
e. Üçüncü kişilere karşı sorumluluk.....	262
f. Mal rejiminin sona ermesi ve tasfiye.....	262
aa. Sona erme anı.....	262
bb. Kişisel mala ekleme.....	263
cc. Denkleştirme alacağı.....	263
dd. Borçların düzenlenmesi	263
ee. Değer artış payı alacağı.....	263
ff. Değerleme anı	263
gg. Paylaşma.....	263
aaa. Paylaşma oranı.....	263
bbb. Paylaşma usulü.....	264

DÖRDÜNCÜ KISIM
HISIMLIK
BİRİNCİ BÖLÜM
SOYBAĞININ KURULMASI

§ 19. GENEL BAKIŞ	266
§ 20. SOYBAĞININ KURULMASI YOLLARI	267
I. KAN BAĞINA DAYANAN SOYBAĞININ KURULMASI	267
A. ÇOCUK İLE ANASI ARASINDA SOYBAĞININ KURULMASI	267
B. ÇOCUK İLE BABASI ARASINDA SOYBAĞININ KURULMASI	268
1. Ana ile evlilik	268
a. Evliliğin çocuğun doğumundan önce gerçekleşmiş olması	268
aa. Babalık karinesi	268
bb. Babalık karinesinin kapsamı	269
aaa. Çocuğun evlilik içinde doğması	269
bbb. Çocuğun evlilik içinde ana rahmine düşmesi	270
cc. Babalık karinesinin çürütülmesi: Soybağının reddi	272
aaa. Soybağının reddi kavramı	272
bbb. Soybağının reddi sebepleri	273
aaaa. Çocuk evlilik içinde ana rahmine düşmüşse	273
aaaaa. Cinsel ilişkinin imkansızlığının ispatı	274
bbbbb. Çocuğun kocanın cinsel ilişkisinden olmasının imkansızlığının ispatı: İliyet bağının yokluğunun ispatı	275
bbbb. Çocuk evlenmeden önce veya ayrı yaşama sırasında ana rahmine düşmüşse	278
aaaaa. Çocuğun evlilikten önce ana rahmine düşmesi ..	279
bbbbb. Çocuğun ayrı yaşama sırasında ana rahmine düşmesi	279
cccc. Babalık karinesinin yeniden kurulması	279
ccc. Soybağının reddi davasının tarafları	280
aaaa. Davacı taraf	280
aaaaa. Koca ve çocuk	280
bbbbb. Diğer ilgililerin dava hakkı	282
bbbb. Davalı taraf	284
ddd. Soybağının reddi davası açma hakkının düşmesi	285
aaaa. Dava açma süresinin dolması	285
bbbb. Kocanın dava hakkının dava açma süresinin dolmasından önce düşmesi	287
eee. Soybağının reddi davası açma süresinin uzaması	288
fff. Soybağının reddi davasında yetkili ve görevli mahkeme	289
ggg. Soybağının reddi kararının sonuçları	289
b. Evliliğin çocuğun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması	290
aa. Evlenmenin çocuğun soybağına etkisi	290
bb. Bildirim yapılması	291
cc. Sonradan evlenme ile soybağının kurulmasına itiraz	291

aaa. İtirazın niteliği.....	291
bbb. Davacılar	292
ccc. Davalılar.....	294
ddd. İtiraz sebebinin (kocanın baba olmadığı) ispatlanması.....	294
eee. Dava açma süresi	294
fff. Yetkili ve görevli mahkeme	295
2. Tanıma	295
a. Genel olarak	295
b. Geçerlilik şartları	296
aa. Ehliyet.....	297
bb. Şekil.....	297
cc. Çocuğun bir başka erkek ile soybağının bulunmaması	299
c. Tanımanın gerçekleştirilebileceği zaman	300
d. Tanımanın geçersizliği.....	300
aa. Tanımanın kesin hükümsüzlüğü	300
bb. Tanımanın irade sakatlığı sebebi ile iptali	301
cc. Tanımanın ilgili kişiler tarafından açılacak iptal davası ile geçersiz hale getirilmesi	302
aaa. İptal davası açma hakkına sahip olan kişiler	302
bbb. İspat yükü	304
dd. Hak düşürücü süreler	305
3. Babalık hükmü	305
a. Babalık davasının tarafları	306
aa. Davacı taraf.....	306
bb. Davalı taraf.....	307
b. Babalığın ispatı	308
aa. Babalık karinesi	308
bb. Babalık karinesinin çürütülmesi	309
aaa. Davalının çocuğun babası olmasının olanaksızlığının ispatı ...	310
c. Babalık davasının süresi.....	311
d. Babalık davasında görevli ve yetkili mahkeme.....	313
e. Babalık davasının sonucu ve ananın malî hakları.....	314
aa. Doğum giderleri	314
bb. Doğumdan önceki ve sonraki altışar haftalık geçim giderleri.....	314
cc. Gebelik ve doğumun gerektirdiği diğer giderler	315
II. EVLÂT EDİNME YOLUYLA SOYBAĞININ KURULMASI	315
1. Genel Bakış: Evlât Edinme Kurumunun Niteliği ve İşlevi.....	315
2. Evlât Edinme İlişkisinin Kurulması İçin Gerekli Şartlar	317
a. Küçüklerin evlat edinilmesine ilişkin şartlar	317
aa. Genel Şartlar	317
aaa. Küçük evlât edinen tarafından bakılmış ve eğitilmiş olmalıdır	317
bbb. Evlât edinmenin küçüğün yararına bulunması	318
ccc. Evlât edinenin diğer çocuklarının yararlarının hakkaniyete aykırı biçimde zedelenmemesi	319
bb. İlgililere ilişkin şartlar	319
aaa. Evlât edinenler açısından	319
aaaa. Evli kişilerin evlât edinmesi.....	319

aaaaa. Kural: Birlikte evlât edinme	319
bbbbb. Birlikte evlât edinme için gerçekleşmesi gereken şartlar.....	320
bbbb. Eşlerden birinin diğerinin çocuğunu evlât edinmesinin özellği: Üvey çocukların evlât edinilmesi.....	321
cccc. İstisna: Evli kişilerin tek başına evlât edinmesi	321
dddd. Evli olmayan kişilerin evlât edinmesi	322
bbb. Evlâtlık açısından	322
aaaa. Yaş	322
bbbb. Küçüğün rızası	323
cccc. Vesayet dairelerinin izni	323
dddd. Ana ve babanın rızası	323
aaaaa. Anlamı.....	323
bbbbb. Rızası aranacak kişiler.....	324
ccccc. Rızanın verilmesi yöntemi, zamanı, içeriği ve geri alınması	324
aaaaaa. Yöntemi.....	324
bbbbb. Zamanı	325
ccccc. İçeriği	326
dddddd. Geri alınması.....	326
eeee. Ana babanın rızasının aranmadığı haller.....	327
aaaaa. Gerekçesi ve sebepleri	327
bbbbb. Kararın verilme zamanı.....	329
b. Erginlerin ve kısıtlıların evlat edinilmesi.....	329
aa. Şartları	330
aaa. Evlât edinilenin ergin veya kısıtlı olması.....	330
bbb. Evlât edinilenin altsoyunun açık muvafakatinin bulunması	330
ccc. Evlât edinilenin evli olması halinde eşinin rızası (MK m. 313/f.2).....	331
ddd. Evlât edinen ve evlât edinilen açısından kanunun aradığı diğer şartlardan birinin gerçekleşmiş olması	332
aaaa. Evlât edinilenin bedensel veya zihinsel özrü sebebiyle sürekli olarak yardıma muhtaç olması (MK m.313/b.1)	332
bbbb. Evlât edinilenin küçükken evlât edinen tarafından en az beş yıl süre ile bakılıp gözetilmiş ve eğitilmiş olması (MK m. 313/b.2).....	332
cccc. Evlât edinen ile evlât edinilenin en az beş yıldan beri aile halinde birlikte yaşamaları ve diğer haklı sebeplerin mevcut olması	333
eee. Küçüklerin evlât edinilmesine ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanacak olması	333
c. Evlât edinme kararı	334
aa. Mahkeme kararının kurucu niteliği	334
bb. Yetkili ve görevli mahkeme	334
cc. Mahkeme tarafından evlât edinmenin şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması.....	335
aaa. Genel olarak	335
bbb. Evlât edinme şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesinde dikkate alınacak an	335
ccc. Özel olarak MK m. 316'da öngörülen araştırma ve araştırmanın içeriği.....	336

d. Evlât edinme ilişkisinin sonuçları	338
aa. Genel olarak	338
bb. Ana ve babaya ait hak ve yükümlülükler	338
cc. Evlâtlığın ana ve babası ile olan soybağının durumu	339
dd. Evlenme yasağı	340
ee. Mirasçılık	340
ff. Evlâtlığın adı ve soyadı	341
gg. Evlâtlığın vatandaşlığı	341
e. Evlât edinme ilişkisinin sona ermesi	341
aa. Kural: Evlât edinme ilişkisinin iptal davası açılarak sona erdirilmesi	341
bb. Evlât edinme ilişkisinin sona erdirilmesi sebepleri	343
aaa. Evlât edinme ilişkisinin kurulabilmesi için rızası gereken kişilerin rızasının bulunmaması	343
bbb. Evlât edinme ilişkisinin kurulmasındaki diğer noksanlıklar	344
cc. İptal davasında hak düşürücü süreler	346
f. Evlât edinme işlemlerinde aracılık	346
§ 21 . SOYBAĞININ HÜKÜMLERİ	347
I. GENEL BAKIŞ	347
II. SOYBAĞININ VELAYET HAKKINA BAĞLI OLMAYAN HÜKÜMLERİ	347
1. Soyadı	347
2. Karşılıklı Yükümlülükler	350
3. Çocuk ile Kişisel İlişki Kurulması	351
a. Ana ve baba ile çocuk arasında kişisel ilişki kurulması	351
aa. Kural	351
bb. İçeriği	352
cc. Sınırları	353
b. Üçüncü kişilerin çocukla kişisel ilişki kurması	354
c. Yetkili ve görevli mahkeme	355
4. Ana Babanın Çocukların Bakım ve Eğitim Giderlerini Karşılama Yükümlülüğü	356
a. İçeriği	356
b. Süresi	356
c. Ana babanın çocuk mallarını harcama yetkisi	357
d. Dava hakkı	357
aa. Çocuğun dava hakkı	357
bb. Ana veya babanın dava hakkı	357
e. Nafaka miktarının takdiri	358
f. Ana ve babanın güvence vermesi	358
g. Nafaka davasında geçici önlemler	359
III. SOYBAĞININ VELAYET HAKKINA BAĞLI HÜKÜMLERİ	359
1. Velayet Hakkının Tanımı	359
2. Velayete Tabi Olan ve Velayet Hakkına Sahip Kişiler	359
3. Velayet Hakkının Kullanılması	360
4. Velayet Hakkının Kapsamı	362
a. Genel olarak	362
b. Velayet hakkının kullanılmasında çocuğunun düşüncesinin alınması	362
c. Çocuğun ana ve babasının sözünü dinleme yükümlülüğü	362

d. Velâyet hakkının çocuğun medenî durumu ile ilgili hükümleri	363
aa. Çocuğa öz ad koyulması	363
bb. Çocuğun yerleşim yerinin belirlenmesi	363
e. Çocuğun eğitimi	363
f. Çocuğun fiil ehliyeti ve temsil edilmesi	364
g. Çocuğun aileyi temsil etmesi	365
h. Çocuk ile ana ve babası arasındaki hukukî işlemler.....	365
i. Ana ve babanın çocuk mallarına ilişkin hak ve yükümlülükleri	366
aa. Ana ve babanın çocuk mallarını yönetme ve kullanma hakkı	366
bb. Çocuk mallarının sarfi	367
cc. Ana ve babanın kısmen veya tamamen yönetim ve kullanma hakkına sahip olmadığı çocuk malları.....	367
aaa. Çocuğa yapılan karşılıksız kazandırmalar	367
bbb. Saklı pay	368
ccc. Meslek veya sanat için verilen mal ve kişisel kazanç	368
dd. Yönetimin sona ermesi ve ana ile babanın sorumluluğu	368
5. Çocuğun Ana ve Babasına Karşı Korunması	368
a. Çocuğun kişiliğinin korunmasına ilişkin önlemler.....	369
aa. Genel olarak	369
bb. Çocukların yerleştirilmesi.....	370
b. Çocuğun mallarına ilişkin önlemler	371
aa. Genel olarak.....	371
bb. Çocuk mallarının yönetiminin ana ve babadan alınması	371
6. Velâyetin Kaldırılması	372
a. Velâyetin kaldırılmasının şartları	372
aa. Ana ve babanın deneyimsizliği, hastalığı, özürü olması, başka bir yerde bulunması veya benzeri sebeplerden biriyle velâyet görevini gereği gibi yerine getirememesi (MK m.348/b. 1).....	372
bb. Ana ve babanın çocuğa yeterli ilgi göstermemesi veya ona karşı yükümlülüklerini ağır biçimde savsaklaması (MK m. 348/b. 2)	372
cc. Ana veya babanın yeniden evlenmesinin özelliği	373
b. Velâyetin kaldırılması kararı ve sonuçları	373
7. Durumun Değişmesinin Çocuğun Korunmasına İlişkin Önlemlere ve Velâyetin Kaldırılması Kararına Etkisi	374

İKİNCİ BÖLÜM

AİLE TOPLULUĞU

(Geniş Anlamda Aile İlişkileri)

§ 22. YARDIM NAFKASI.....	376
I. GİRİŞ	376
II. NAFKA YÜKÜMLÜLÜĞÜ (NAFKA YÜKÜMLÜSÜ VE ALACAKLISI).....	376
III. YARDIM NAFKASININ ŞARTLARI	378
1. Yardım Nafakası Talep Edecek Olan Yönünden.....	378
2. Yardım Nafakası Yükümlüsü Yönünden	380
a) Nafka yükümlüsü altsoy üstsoy hısımları ise	380

b) Nafaka yükümlüsü kardeşler ise	381
c) Sıra.....	382
IV. YARDIM NAFKASININ MİKTARININ TESPİTİ.....	384
V. USUL HÜKÜMLERİ.....	386
1. Yetkili ve Görevli Mahkeme	386
2. Taraflar.....	386
3. İspat Yükü.....	386
VI. YARDIM NAFKASININ BAŞLANGICI VE SONA ERMESİ	387
VII. YARDIM NAFKASININ ÖZELLİKLERİ.....	387
1. Mirasçıya Geçmemesi	387
2. Kural Olarak Üçüncü Kişiye Devir Edilememesi.....	388
3. Haciz Edilememesi.....	388
4. Takas Edilememesi	388
5. Önceden Feragat Edilememesi	388
6. Kamu Düzeni İle İlgili Olması	388
§ 23. EV DÜZENİ	389
I. GENEL OLARAK	389
II. EV BAŞKANLIĞI	389
1. Genel Olarak.....	389
2. Ev Başkanı Kavramı	391
3. Ev Başkanının Yetkileri Ve Yükümlülükleri.....	393
a) Yetkileri.....	393
aa) Ev kurallarını belirlemek	393
bb) Evin kurallarını uygulamak	394
b) Yükümlülükleri.....	394
aa) Ev halkının eşyasını korumak.....	394
bb) Akıl hastalığı ya da akıl zayıflığı ile malûl olan topluluk fertlerine özel özen göstermek	395
4. Ev Başkanının Sorumluluğu.....	395
III. ALTSOYUN DENKLEŞTİRME ALACAĞI	401
§ 24. AİLE MALLARI	401
I. GENEL OLARAK	401
II. AİLE VAKFI.....	402
1. Niteliği Ve Özellikleri.....	402
2. Aile Fideikomisi Yasağı.....	404
III. AİLE MALLARI ORTAKLIĞI	404
1. Genel Açıklama Ve Kavram	404
2. Aile Malları Ortaklığının Kurulması	405
3. Aile Malları Ortaklığının İşletilmesi	406
a) Elbirliğiyle yönetilen aile malları ortaklığı	406
b) Kazanç paylı aile malları ortaklığı.....	406
4. Ortakların Sorumluluğu	407
5. Ortaklığın Sona Ermesi	407
6. Paylaşma Kuralları	408

IV. AİLE YURDU	408
1. Aile Yurdunun Niteliği Ve Amacı	408
2. Aile Yurdunun Kurulması	409
3. Hükümleri	409
4. Sona Erme	410

BEŞİNCİ KISIM

VESAYET

§ 25. DAR ANLAMIYLA VESAYET	411
I. VESAYET HUKUKUNA GİRİŞ	411
1. Genel Olarak	411
2. Vesayet Hukukunun Hukuksal Niteliği	411
3. Vesayet Hukukunun Uygulama Alanı	411
4. Vesayet Hukukunun Temel İlkeleri	412
a. Orantılılık ilkesi	412
b. Tıpe bağıllık ve tip sınırlılığı ilkesi	412
5. Kamusal Vesayet – Aile Vesayeti (Özel Vesayet) Ayırımı	412
6. Vesayet Organları	413
a. Kamusal Vesayet organları	413
b. Aile Vesayeti organları	413
II. AİLE VESAYETİ	413
1. Genel Olarak	413
2. Aile Vesayetinin Kuruluş Şartları	413
a. Maddî şart	413
b. Usulî şart	414
3. Aile Vesayetinin Yürütümü ve Aile Meclisinin Sorumluluğu	414
4. Aile Vesayetinin Sona Ermesi	414
III. DAR ANLAMDA VESAYETİ GEREKTİREN HALLER	415
1. Küçüklük	415
2. Kısıtlama	415
a. Genel olarak	415
b. Kısıtlama sebepleri	416
aa. Genel olarak	416
bb. Akıl hastalığı ve akıl zayıflığı	416
cc. Savurganlık, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı, kötü yönetim	417
aaa. Yetersizlik olgusuna dayalı (alternatifli) şartlar	417
aaaa. Savurganlık	417
bbbb. Alkol ve uyuşturucu madde bağımlılığı	417
cccc. Kötü yaşam tarzı	418
dddd. Kötü Yönetim	418
bbb. Sosyal şart	418
dd. Özgürlüğü bağlayıcı ceza	418
ee. İstek üzerine (iradi) kısıtlanma	419
ff. Kısıtlama sebeplerinin birbirleri ile ilişkisi	420
c. Kısıtlama usulü	421

aa. Yargılamanın başlangıcı	421
bb. Yargılama usulü.....	421
cc. Kısıtlama kararının ilânı.....	422
d. Kısıtlanmanın sonuçları	422
IV. VESAYET İŞLERİNDE YETKİLİ MAHKEME	423
V. VASİ ATANMASI	423
1. Yasal Düzenleme	423
2. Vasi Atanması İçin Aranılan Şartlar.....	424
a. Şekli şartlar	424
b. Maddî Şart “Yeterlilik”	424
3. Vasilik Engelleri.....	424
4. Vasiliği Kabul Yükümlülüğü	425
5. Vasilikten Kaçınma (Özür) Sebepleri	426
6. Vasi Atanmasında Özel Durumlar.....	427
a. Eş ve yakın hısımların önceliği	427
b. İlgililerin isteği.....	427
7. Vasi Atanmasında Usul.....	427
a. Genel olarak	427
b. Geçici tedbirler	428
aa. Genel olarak	428
bb. Tedbir türleri.....	428
aaa. Genel olarak	428
cc. Geçici tedbir kararının ilânı	429
dd. Yetkili ve görevli mahkeme.....	429
c. Vasi atanması kararının tebliğ ve ilânı	429
8. Vasilikten Kaçınma ve İtiraz.....	430
9. Geçici Vasilik.....	430
10. Kesin Görev Devri	430
11. Vasinin Görev Süresi	431
12. Vasinin Ücreti	431
VI. VESAYETİN YÜRÜTÜMÜ	431
1. Genel Olarak	431
2. Vasinin Göreve Başlaması	432
a. Defter tutma	432
b. Değer taşıyan eşyaların saklanması	432
c. Menkullerin satımı	433
d. Aktiflerin değerlendirilmesi	433
aa. Paraların yatırılması	433
bb. Sermaye yatırımlarının dönüştürülmesi	434
cc. Ticarî ve sınaî işletmeler	434
dd. Taşınmazların durumu	434
3. Vesayet Altındaki Kişiye Yönelik Kişisel Özen.....	435
a. Genel olarak	435
b. Küçüklerde kişisel özen	435
c. Özel olarak vesayet altındaki küçüğün koruma amaçlı özgürlüğünün kısıtlanması	435
d. Kısıtlılara yönelik kişisel özen	436

4. Vesayet Altındaki Kişinin Temsili	436
a. Genel olarak vasinin yasal temsil yetkisi ve hukuksal niteliği	436
b. Temsil yetkisinin kullanılması	437
c. Yasal temsil yetkisinin üçüncü kişiye devri	437
d. Yasak işlemler	437
e. Vesayet altındaki kişinin görüşünün alınması	438
f. Vesayet altındaki kişinin tek başına hareket etmesi	438
aa. Vasinin rızası	438
aaa. Genel olarak	438
bbb. Vasinin icazet vermemesinin sonuçları	439
bb. Vesayet Altındaki Kişinin Bir Meslek veya Sanatı Yürütümü	440
5. Vesayet Altındaki Kişinin Mallarının Yönetimi	440
a. Malların Fiilen Yönetimi	440
b. Vasinin Hesap Tutma ve Rapor Verme Yükümü	440
c. Vesayet Altındaki Kişinin Serbest Malları	441
VII. VESAYET DAİRELERİNİN GÖREVLERİ	441
1. Şikayet ve İtirazları İnceleme	441
a. Genel Olarak	441
b. Şikayet Sebepleri	442
c. Şikayet ve İtiraz Hakkı Sahipleri	442
d. Şikayet ve İtirazın Süresi	442
e. Şikayet ve İtiraz Üzerine Verilecek Kararların Temyizi	442
2. İzin Verme	443
a. Genel Olarak	443
b. Vesayet Makamının İznine Tabi Olan İşlemler	444
c. Vesayet Makamının ve Denetim Makamının İznine Tabi Olan İşlemler	444
d. İzin Verilmemesinin Sonuçları	445
3. Rapor ve Hesapların İncelenmesi	445
VIII. VESAYETİN SONA ERMESİ	446
1. Vesayeti Gerektiren Sebeplerin Ortadan Kalkmasına Bağlı Olarak Vesayetin Sona Ermesi	446
a. Vesayetin Kendiliğinden Sona Ermesi	446
aa. Küçüklerde	446
bb. Hükümlülerde	446
cc. Ölüm ve Gaiplik	446
b. Vesayetin Mahkeme Kararı ile Sona Ermesi	447
aa. Genel Olarak	447
bb. Şartları	447
cc. Yargılama Usulü	447
aaa. İlan	447
bbb. Akıl Hastalığı ve Akıl Zayıflığı Halinde Usul	447
ccc. Savurganlık, Alkol veya Uyuşturucu Madde Bağımlılığı, Kötü Yaşama Tarzı, Kötü Yönetim Halinde Usul	447
ddd. İstek Üzerine Kısıtlanmada Usul	448
2. Vasilik Görevinin Sona Ermesi	448
a. Genel Olarak	448
b. Vasilik Görevinin Kendiliğinden Sona Ermesi	448

aa. Vasinin Ölümü.....	448
bb. Ehliyetsiz Hale Gelme	448
cc. Kasıtlı İşlenmiş Suçtan Hapse Mahkumiyet.....	448
dd. Vesayetin Kendiliğinden Sona Ermesi	449
ee. Vasinin Görev Süresinin Dolması.....	449
c. Vasinin Görevinin Kendiliğinden Sona Ermediği Haller	449
aa. Vasilik Engellerinin Varlığı	449
bb. Vasilikten Kaçınma Sebebinin Varlığı	449
d. Göreve Devam Zorunluluğu	450
3. Vasinin Görevden Alınması	450
a. Genel Olarak	450
b. Görevden Alınma Sebepleri.....	450
aa. Vasinin Görevini Ağır Surette Savsaklaması	450
bb. Vasinin Yetkilerini Kötüye Kullanması.....	450
cc. Vasinin Güven Sarsıcı Davranışları	451
dd. Vasinin Ödeme Güçlüğü	451
ee. Vasiye İlişkin Diğer Yetkisizlik Halleri.....	451
c. Görevden Almayla Görevli Mahkeme	451
d. Görevden Alma Usulü	451
e. Yargılama Srasındaki Geçici Önlemler.....	451
f. Vesayet Makamının Vereceği Karar.....	452
aa. Görevden Alma Kararı	452
bb. Uyarı Kararı.....	452
4. Vesayetin Sona Ermesinin Sonuçları	452
a. Kesin Hesap ve Son Raporun Verilmesi	452
b. Malvarlığının Teslimi	452
c. Vasinin Görevine Son Verilmesi.....	453
§ 26. KORUMA AMAÇLI ÖZGÜRLÜĞÜN KISITLANMASI	453
I. GİRİŞ	453
II. KAÖK’NİN MK’DAKİ SİSTEMATİK DÜZENİ	453
III. KAÖK’NİN AMACI.....	454
IV. ÖZGÜRLÜĞÜ KISITLANACAK KİŞİ.....	454
V. KAÖK’NİN ŞARTLARI	454
1. Özel Koruma İhtiyacı	455
2. Zayıflık Durumu.....	455
3. Toplum İçin Tehlike Oluşturma	456
4. Orantılılık.....	456
5. Zayıflık Durumunun Sürekliliği.....	456
6. KAÖK Hükümlerinin Kişiyeye Yönelik İradesi Dışı (Cebri) Tedavi Uygulamaları İçin Yasal Bir Dayanak Oluşturup Oluşturmayacağı Sorunu.....	457
VI. KAÖK’NİN HUKUKSAL SONUCU VE KURUM KAVRAMI	457
VII. KAÖK İÇİN YETKİLİ MAHKEME	458
VIII. BİLDİRİM YÜKÜMÜ	458
IX. VESAYET MAKAMI KARARINA İTİRAZ.....	459
X. DENETİM MAKAMININ KARARINA KARŞI KANUN YOLUNA BAŞVURU	460

XI. KAÖK YARGILAMASINDA UYGULANACAK YARGILAMA HUKUKU KURALLARI	460
XII. YARGILAMA USULÜ	463
§ 27. KAYYIMLIK ve YASAL DANIŞMANLIK	464
I. GENEL OLARAK	464
II. KAYYIMLIK	464
1. Yasal Düzenleme	464
2. Yetkili Mahkeme	465
3. Kayyımlığın Türleri	465
a. Temsil kayyımlığı	465
aa. Genel olarak	465
bb. Temsil kayyımı atanmasını gerektiren haller	465
aaa. Ergin kişiye temsilci tayini	465
bbb. Yasal temsilciyle menfaat çatışması	466
ccc. Yasal temsilcinin görevini yerine getirmesine bir engelin varlığı	467
ddd. Diğer haller	467
b. Yönetim kayyımlığı	468
aa. Genel olarak	468
bb. Yönetim kayyımı atanma sebepleri	468
aaa. Belirli bir yerde bulunmama	468
bbb. Yetersizlik	469
ccc. Mirasçılık haklarında belirsizlik ve ceninin menfaati	470
ddd. Tüzel kişilerin organlarından yoksunluğu	470
eee. Yönetimden yoksun kamusal yardımlar	471
fff. Diğer haller	471
c. İradî kayyımlık	471
4. Kayyımlığın Yürütümü	472
a. Kayyım tayinin kendisine kayyım tayinde edilen kişinin fiil ehliyetine etkisi	472
b. Kayyımın görev süresi	472
c. Kayyımın ücret hakkı	472
d. Vesayet makamının talimatlarına uyma yükümü	473
e. Malvarlığının yönetimi	473
5. Kayyımlığın Sona Ermesi	473
a. Temsil kayyımlığının sona ermesi	474
b. Yönetim kayyımlığının sona ermesi	474
c. İsteğe bağlı kayyımlığının sona ermesi	474
d. Diğer sebepler	474
e. Sona erme usulü	474
f. Görevli mahkeme	475
III. YASAL DANIŞMANLIK	475
1. Yasal Düzenleme	475
2. Yasal Danışmanlığın Türleri	475
a. Katılım danışmanlığı – yönetim danışmanlığı ayırımı	475
b. Yasal danışman atanmasının hukuksal sonuçları	476
aa. Genel olarak	476
bb. Katılım danışmanlığı için	476

XXXVIII

cc. Yönetim danışmanlığı için	477
dd. Karma danışmanlık için.....	477
3. Yasal Danışmanlığın Sona Ermesi	477
§ 28. VESAYET ORGANLARININ SORUMLULUĞU	477
I. YASAL DÜZENLEME	477
II. SORUMLULUĞUN ŞARTLARI	478
1. Vasinin (Kayyımın, Yasal Danışmanın) ve Devletin Sorumluluğu İçin Ortak Şartlar.....	478
a. Hukuka aykırılık	478
b. Uygun illiyet bağı	478
c. Zarar	478
2. Vasinin ve Devletin Sorumluluğu İçin Ortak Olmayan Şart: Kusur.....	478
III. SORUMLULUĞUN SIRASI	479
IV. SORUMLULUK DAVASI	479
1. Davacı	479
2. Davalı	480
3. Yetkili ve Görevli Mahkeme	480
4. Dava zamanaşımı	480
a. Olağan zamanaşımı süresi	481
b. Olağanüstü zamanaşımı süresi	481
5. Vesayet Altındaki Kişinin Alacaklarının İmtiyazı.....	481
KAYNAKÇA	483

KISALTMALAR

Abs	: Absatz
AileMK	: Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun
AKKKŞÖDK	: Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun
AMK	: Alman Medeni Kanunu
AMKD	: Anayasa Mahkemesi Kararları Dergisi
Any. M.	: Anayasa Mahkemesi
Art.	: Artikel
Aufl.	: Auflage
Ayr.ol.	: Ayrıntılı olarak
b.	: bend
B.	: bası
BGB	: Bürgerliches Gesetzbuch (Alman Medeni Kanunu)
BGE	: Entscheidungen des schweizerischen Bundesgerichts, amtlich Sammlung
BK	: Borçlar Kanunu
bkz.	: bakınız
c	: cümle
C	: cilt
dn.	: dipnot
E.	: esas
eBK	: eski Borçlar Kanunu
EM	: Edinilmiş Mal
eİMK	: Eski İsviçre Medeni Kanunu
eMK	: Eski Medeni Kanun
eTCK	: Eski Türk Ceza Kanunu
Evl. Y.	: Evlendirme Yönetmeliği
f	: fıkra
HD	: Hukuk Dairesi
HUMK	: Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
HD	: Hukuk Dergisi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
Hrsg.	: Herausgeber
İBK	: İsviçre Borçlar Kanunu
İİK	: İcra ve İflas Kanunu
İİİK	: İsviçre İcra ve İflas Kanunu
İKİD	: İlmi ve Kazai İçtihatlar Dergisi

XL

İMİK	: İsviçre Medeni Kanunu
İÜHFİM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: karar
KAÖK	: Koruma Amaçlı Özgürlüğün Kısıtlanması
KM	: Kişisel Mal
krş./karş.	: karşılaştırınız
m	: madde
MK	: Medeni Kanun
MÖHUK	: Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun
N	: Nummer (kenar numarası), Numara
NHK	: Nüfus Hizmetleri Kanunu
örn.	: örneğin
OR	: Obligationenrecht (İsviçre Borçlar Kanunu)
RG.	: Resmi Gazete
S	: sayı
s	: sayfa
SchKG	: Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs (İsviçre İcra ve İflas Kanunu)
SJZ	: Schweizerische Juristenzeitung
SPR	: Schweizerisches Privatrecht
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TMK	: Türk Medenî Kanunu
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
TVK	: Türk Vatandaşlığı Kanunu
UN-KRK	: United Nations Kinderrechtskonvention (Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Konvansiyonu)
vd.	: ve devamı
Vor./Vorbem	: Vorbemerkungen
vs.	: ve saire
Y	: Yıl
Y./Yarg.	: Yargıtay
Yasa	: Yasa Hukuk Dergisi
YD	: Yargıtay Dergisi
YKD	: Yargıtay Kararları Dergisi
YHGK	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
ZGB	: Schweizerisches Zivilgesetzbuch
ZPO	: Zivilprozeßordnung
ZSR	: Zeitschrift für Schweizerisches Recht
ZVW	: Zeitschrift für Vormundschaftswesen